

בעזהשי"ת

גלי מסכתא

הוכן ע"י ת"ח א' מיקירי ירושלים והופץ על ידי כולל עיון הדף

עיקר כללי מסקנת הסוגיות [ומקורות]

מיועד לאלו שלמדו הסוגיא לתועלת חזרה מקוצרת ושינון

מסכת בבא בתרא

כללים לשימוש

[] = מקור או טעם הדבר
() = הוספת פרט או תוספת ביאור
להל' = להלכה (כמובן לא למעשה)
מדאורייתא = מדאורייתא
לרש"י = שיטת רש"י כשתוס' חולקין - עי' בספר סיכומי גפ"ת את שיטת תוס' (וגם לעיקרי החידושים שבתוס')

בפעם הראשונה כדאי לדקדק מאד בדברי הסיכום כדי לתפוס מלא המובן לאור מה שלמדת בפנים הגמרא, ואח"כ לחזור בקלות הרבה פעמים שיהיו מחודדין בפיה.

נא להכניס השמטות החשובות בעיניך

נא להעיר הערות

©

כל הזכויות שמורות

תש"ס

כתובת להערות :

גפ"ת, רח' חזון איש 36

פעיה"ק ירושלים תובב"א

טל: 02(571-2016)

פ"ה המוכר את הספינה

גמ' עג. - עז :

מוכר ספינה לא מוכר עבדים ופרקמטיא (רשב"ם - וכן במתנה והקדש - דמטלטלי נינהו) אא"כ אמר כל מה שבתוכו

{גלים, רבה בר בר חנה: בריות גדולות, אחוי לך מתי מדבר, הר סיני, בלועי קרח, דנשקי ארעא ורקיע; ליתן ובהמות בהררי אלף, ז' ימים וד' נהרות לא"י, עתיד הקב"ה וכו', ירושלים לעת"ל}

קנין ספינה: בסימטא - רב - משך כל שהוא (רשב"ם - טפח או חצי טפח) [= נדה כולה] (לרשב"ם - ולא במסירה דאפשר במשיכה ודרכו בכך)

שמואל - משך כולה ממקומה

ברה"ר וחצר שאינה של שניהם - לך חזק - במסירה

לך משוך וקני - רבי - במסירה [מראה מקום]

חכמים - משיכה לסימטא או השכרת מקומה [קפידה]

קנין בהמה גסה - במסירה (לרשב"ם משיכה בסימטא)

דקה - במשיכה - לת"ק יד ורגל, לרב אחא ד' רגלים

הגבהה קונה אפי' ברשות מוכר

אותיות - רבי (רשב"ם להל') ות"ק דר' נתן - במסירה (לרשב"ם - מיד ליד) [רשב"ם - צריך מעשה ולא מילי] חכמים ור' נתן - במסירה ושטר לר"פ "קני הוא וכל שעבודא", (חוץ ממתנת שכ"מ)

זכו בשדה וכתבו שטר - חוזר בשטר אא"כ אמר ע"מ שתכתבו או כבר כתב [שטר מכירה נקנה אגב הקרקע]

רשב"ם עו. - עו:

רשב"ם פו: - אולי רב מודה בעל גבי קרקע צריך שיעקר כולו ממקומו

לרשב"ם משיכה עדיף ממסירה

רשב"ם פה: - כלי לוקח = משך, רשב"ם פו: - הגבהה = רשותו

ברשות מוכר אין מסירה

קני הוא וכל שעבודא - לרשב"ם - כחכמים דרבי

גמ' עז: - פ :

מכר קרון - מכר פרדות כשאדוקין בו

מכר הצמד במקום דאיכא נמי דקרו לבקר צמד - ר"י - הדמים מודיעין,

רבנן - מקח טעות; מתנה [אין הדמים ראייה]

אא"כ לכרע קורין לבקר צמד או מכר שור בידוע שלוקח קונה לרדיו - הדמים מודיעים (רשב"ם צב.)

מוכר חמור - ת"ק - לא מכר כליו, נחום המדי - אף כליו

עולא - מח' בשק ובמרכבתא דנשי [אי סתם חמור לרכיבה או למשאוי]

ספק אם המח' בעודן עליו (לרשב"ם - ובאין עליו לא מכר אף מרדעת) או באין עליו או בכ"מ

ר"י - בכליו עליו - "חמורך זה" - אף כליו, "חמורך הוא?" - לא כליו

"פרה מניקה" = היא עם חלבה, "חמור מניקה" = היא ובנה

{ע"כ יאמרו המושלים וכו', סיחה נאה, אש וגיהנום לפורש מדב"ת}

הקדיש דבר מלא - מועלין בהן ובמה שבתוכן [מקדיש בעין יפה, כר' נתן (רשב"ם להל') דמכר בור מכר מימין]

ר' אלעזר בר"ש - בבור לא מה שבתוכן [מקדיש בעין רעה]

אח"כ נתמלא - ר"י - אין מועלין במה שבתוכן [לא קנה חצר [אין יד להקדש], גידולין רק גרמא]

ר' יוסי (להל') - באילן ושדה ואח"כ פירות מועלין בגידולי הקדש
ר' אלעזר בר"ש - אף בבור מועלין במה שבתוכן [מקנה דשלב"ע בעבידי דאתו (לרשב"ם - דקנה
לו רשות הקדש)]

סתם מוכר פירות שובך לשנה משאיר לעצמו בריכה ראשונה ובריכה ראשונה שלה [צוות]

לוקח פירות כוורת - שמואל - מקבל ג' נחילין ואח"כ המוכר מסרסן,
ר' יוחנן - מקבל 1 - 3 - 5, ברייתא - מקבל 1 - 2 - 3 - 4 - 6 - 8

רב כהנא - דבש בכוורת הוי מאכל (רשב"ם - ולא מאכל דבורים, ולא משקה) חוץ: מב' חלות שמניחין
לפרנסת הדבורים דבעי מחשבה, ולר"א דהוי כקרקע [ביערת הדבש]
דבש שזב מכוורת ע"ג כלי מאוס/קשקשין לר"א אינו מאכל, לרבנן הוי מאכל
הלוקח זיתים מניח לקוץ ב' ענפים
הלוקח אילן לקוץ מניח כדי גזעו מחליף חוץ מתמר ומיני ארז [אינן מחליף]

רשב"ם עט. - פ.

לרבנן אין הדמים מודיעין - לרשב"ם צב. - דעל הלוקח להביא ראייה שהוא קורא בקר "צמד", ומודו
בגברא דזבין להכי ולהכי

לרשב"ם - מעילה כשהניח בבור של הקדש או מקרר דבר שם - במחובר מועל בלי שפגם

לרשב"ם - לר"א בר"ש רשות הקדש קונה

לרשב"ם - מקצה דבש לדבורים מאבד שם אוכל

לרשב"ם - אוכל מקבל טומאה בכל שהוא

גמ' פא. - פג:

קונה ג' אילנות יש לו קרקע (ר' חייא בר אבא - וחוצה לו כמלא אורה וסלו, ור' אלעזר חולק [בעין רעה
מוכר]) ואילנות שביניהן

רבנן - אבל ב' אילנות [לרשב"ם עא: - עביד דזבין ארעא ליומיה ולפירות קנאו] מביא ואינו קורא מספק,
והיוצא מן הגזע יקוץ בעל האילן [שמא יעלה שרטון ויראה כג' אילנות],
ואם הגדיל הענפים ע"ג קרקע המוכר לא יקוץ [שעבד לו שדה],
ולר' אלעזר יש לו דרך [רשב"ם - שיעבד המוכר לו קרקע], משא"כ בג' אילנות
ר"מ - קונה ב' אילנות יש קרקע, אילן א' מביא ואינו קורא מספק
לרשב"ם לז: לר"ע - אפי' קונה אילן א' יש לו קרקע

ספק ביכורים - מקדיש על תנאי ופריק ומפריש תרו"מ ושלחן ביד שליח שאין חיוב קריאה [ולקחת
(לרשב"ם - בצירה) והבאת]

אין לבעל האילן היוצא מגזע דקל [מסיח דעת - דקל עומד לשרש, לא שכיח]
לרב זביד - חוץ ממכר לה' שנים [לא מסיח דעת - לרשב"ם - יטע במקומו]

אסור לשניהם לזרוע מקום אורה וסלו [רק שעבוד ללוקח, ויטנפו פירות שנופלין]

שיעור בין כ"א מג' אילנות (לרשב"ם - מודדים מן הבינוני שבגזע):
רב יוסף, ר"מ ור"ש, ר"א ברבי צדוק - מד"א עד ח'; אביי, ר"נ, צלמון - מח' אמות עד ט"ז; רבא -
להל' - מד"א עד ט"ז (לרשב"ם ולא עד בכלל)

ג' בדי אילן המחבורים מתחת לקרקע - קנה קרקע

ספק אי הוי הפסק באילן א' על המצר, אילן א' בחצר חבירו, הפסק בור, אמת המים,
רה"ר (רשב"ם - שאינו רחב ט"ז, לרשב"ם קד: שביל של ט"ז), הרכבת דקלים - תיקו

רב - מדידה כשורה (...), שמואל - דוקא כחצובא [לא משייר לעצמו דאינו ראוי לזריעה]

רשב"ם פא: - פג.

איסור חולין לעזרה - כי ירחק ממך המקום וזבחת ולא בקירוב; מדרבנן דיזלזלו בקדשים

יש חיוב נתונה בספק ביכורים - לרשב"ם - אין לעשות תקנה לגזול לויים
לר"ע מעשר ראשון ללוי, לראב"ע לכהן - לרשב"ם - מח' אחר קנס עזרא
לרשב"ם - שליח שבצר והביא, הבעלים קורא [שלוחו כמותו]
כו: - שיעור יניקה, היתר חרישה ערב שביעית - י' לבית סאה לנטיעות,
ג' לבית סאה (ט"ז וחצי לכ"א) לגדולים
החזיק בפירות לחזקת ג' שנים - י' לבית סאה (בערך 18 בין אילן לאילן)
הקדיש - עב. - ג' אילנות בי' לבית סאה - כשיעור יניקה
רשב"ם אצלו - כשיעור מכר וכן להתוספתא
שיעור ריחוק לבטל שם "כרם" כשיעור מכר (אלא שבכלאים מודדין בשוחקות)

גמ' פג: - פז.

בבהמה דקה - מכר ראש מכר רגלים, מכר הקנה (רשב"ם - ריאה) מכר כבד ולא להיפך (אלא במקום שנהגו)
ולא בגסה

מכר אדומה ונמצאת לבנה, זית ונמצא שקמה, יין ונמצא חומץ, או להיפך - שניהם יכולין לחזור
רב חסדא - רק המתאנה בשעת מכירה יכול לחזור מהמקח (ללוקח - תוך כדי שיראה לתגר,
למוכר - לעולם) ואפי' נשתנה המחיר לצד השני

יין וחומץ לרבי הוי ב' מינים, לרבנן הוי מין א' לתרו"מ וממין הטענה (ולא למכר)

ר' זירא - מדד פירות בכלי דמוכר והניח ע"ג סימטא, לא קנה לוקח אא"כ נתן לכליו דלוקח בסימטא או
שוכר מקומו

רב אסי - הניח ע"ג סימטא קונה (לרשב"ם - כאילו הניחם ברשותו)

כליו של לוקח קונה בכ"מ, חוץ: מרה"ר, חצר שאינה של שניהם, רשות מוכר בלי "יקנה כליך" בעיא
דלא איפשיטא

מדה שאינה של שניהן - עד שנתמלאה = כלי דמוכר, משנתמלאה = כלי דלוקח,
מדה של א' מהם ראשון ראשון קנה - כשאמר כל לוג בסלע ויש שנתות במדה

ספק אי כלי בטל לגבי הרשות - וכליו דלוקח קונה רק אי המוכר ישאיל לו מקומו או אמר זיל קני (יקנה
כליך) [רשב"ם - כמשאיל מקומו]

לקנות ברשות המוכר: הגבהה, הוצאה מרשותו לסימטא, או לרה"ר כשקיבלה בידו למטה מג' או בצירי
רה"ר, שכירת מקום, קיבל המוכר לייחד רשות ללוקח לרשב"ם, ספק בכלי דלוקח

זרק גט לקלתה מגורשת - בתלויה [רשב"ם - דמי להגבהה, ר' גרשום - כגופה],

קשורה בה [ר' גרשום - כגופה - ורשותה הוא], בין ירכותיה [מקום מושבה קנוי לה], בעלה מוכר
קלתות, מקום חיקה וקלתה קנוי לה [אינו מקפיד]

פסיקת דמים (או דמיו קצובין) מעכב הקנין, מדידה לא מעכב אא"כ מכר כור אחד בדיוק [רשותו קונה רק
מה דזבין]

דרכו בהגבהה - א"א במשיכה, אין דרכו בהגבהה - אפשר בהגבהה

הקדמת שכירות פועל בזול מיחזי כאגר נטר אא"כ התחיל מיד

ניקוי קרקע קצת מספיק לחזקת קרקע כדי לקנות רק המחובר לקרקע [לרשב"ם - דמחובר לקרקע כקרקע
(חזקה)]

רשב"ם פג: - פו.

לרשב"ם - רב חסדא כר' יהודה הנשיא דהמתאנה ידו על עליונה - או תן מעותי או מה שאוניתי
רבא כר' נתן - דוקא החזרת אונאה, חוץ: ממשנתינו דאמר יפות ונמצאו רעות שלא קנה מה שרצה,
רשב"ם צ. - ודבר שבמדה

רב אסי - כליו של לוקח קונה ברשות מוכר

רשב"ם פו. - קלב"מ דאיסור שבת מעכב קנין גניבה

משך לתוך ידו הסמוכה תוך ג' לקרקע - לרשב"ם - מטעם משיכה

גמ' פז. - צא :

מדת סרסור והוא שם - קונה לסרסור (לרשב"ם - הקונה ומוכר),
אינו שם - קונה ללוקח משנתמלאת [רשב"ם - שאולה למוכר עד אז]
סרסור המודד חייב להטיף ג' טיפין ללוקח והשאר למוכר [יאוש בעלים],
חנוני פטור מלהטיף, ר"י - חייב חוץ מע"ש עם חשכה
שולח תינוק לחנווני - רבנן - לאודועי' ואחריות אחנווני אא"כ מדד לתוך ידו דתינוק
ר"י - לשדורי ביד בנו וחנווני פטור
שמואל - לוקח כלי מאומן לבקרו בקיצי דמיה ובזבינא חריפא חייב באונסיה
שואל שלא מדעת - רבנן - גולן ויחזיר לבעלים (ולא ע"י תינוק), ר"י - שואל - ויחזיר למקום שנטל
יר"ש שגמר בלבו לקנות ירק, מעשרו ונותן למוכר דמי מעשר
קינוח מדות - לת"ק תלוי אי מוכר תדיר נדבק, לרשב"ג אי מוכר תדיר אינו נקרש, וביבש א"צ
במקום שנהגו מכריע המאזנים טפח לכל שקילה דמאכל (רשב"ם - חוץ מקנה פחות מליטרא, וי"מ מפחות מ
ליטרא)
במקום ששוקלין עין בעין נותן $1/100$ ללח, ספק $1/400$ או $1/200$ ליבש [צדק משלך ותן לו]
אין משנין מהמנהג (לרשב"ם אפילו מחל) ואפי' הוסיף דמים [וצדק]
{ קשה עונש מדות מעריות, קשה גזל הדיוט מגבוה, הקב"ה ברוך בכ"ב וקללן בח' ומשה להיפך }
מעמידין ממונה למדות, ומח' אי מעמידין לשערים (שלא ימכרו ביוקר)
אין משקל פחות מ ליטרא [רשב"ם - שלא יאמרו זה רביע, הגה"ה ברשב"ם - אין הכרע דלא חשיב מקח]
לא ישקול ג"פ [רשב"ם - יפסיד דשוקל בריוח, י"מ - יפסיד הכרע לר"א]
אין טומאה למאזנים שלא כתקונו (לרשב"ם - לאו כלי דאסור לשקול)
אין עושיין משקולת מעץ או מתכת [לרשב"ם - משום שחיקה]
{ ר' יוחנן - אוי לי אם אומר ואם לא אומר [רמאין] }
אסור לשהות מדה חסרה/יתרה חוץ לר"פ (לא להל') ממקום שעושים חותם או שמהנדסי בודק
אין עושיין מדה קביים, רביעית ההין [טעי איניש בריבעא]
אין מוסיפין על המדות והמטבע יתר משתות מלבר [פסידת תגר שלא ידע, פסוק ביחזקאל]
אל ישתכר החנווני יותר משתות - חוץ מסחורה של עצמו, הוקיר השער, בדאיכא טירחא,
בא"י ביין שמן לא ישתכר כלל [חיי נפש], ביצים - מח' עד פעמיים/רק תגר ראשון
דברים שיש בהן חיי נפש - אין אוצרין לשער היוקר בעיר שרובא ישראל (חוץ ממשלו, לעצמו, בשישית
לג' שנים, למכור בזול), אין מוציאין מא"י, אין משתכרים בהן כלל (אא"כ שכיח), מתריעין
בשבת כשהוזל מי' לר'
חוץ מיין לר"י בן בתירא [ימעט תיפלה]
מותר לצאת מא"י לחו"ל אם עמדו סאתים בסלע אא"כ מוצא ליקח, מעות ביוקר,
ר' יהושע בן קרחה - אם היה אפי' סובין לא היה אלימלך יוצא
{ רות ובעוז, 60 בניו מתו; אמו של אברהם, המן, דוד, שמשון; י' שנים נחבש אברהם, כשנפטר אמרו
אוי לעולם ולספינה; מחלון וכליון; מיושן מעולה }

רשב"ם פח. - צא.

רשב"ם העיקרי - אבידה מדעת פטור מהשבה אא"כ נטלה

במקום שמכריעין לא יתן משקל בצד המאכל

משקל במלח - לרשב"ם מכביד

ריוח ביצים יותר משתות - לרשב"ם - אין חיי נפש וטורח מרובה